

Per email verzonden

Aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevrouw C.E.G. van Gennip

Cc Aan de Tweede Kamer, t.a.v. de Vaste Kamercommissie van SZW

Datum

12 april 2023

Ons kenmerk

BvW/JvR/aw-23-048

Betreft / Onderwerp

Uitspraak CRvB rechtspositie PGB zorgverleners

Doorkiesnummer

088-3681834

Email contactpersoon

jessica.vanruitenburger@fnv.nl

Bijlage(n)

-

Geachte minister Van Gennip,

Eind 2021 oordeelde de rechter in een zaak aangespannen door de Vereniging Vrouw en Recht en Bureau Clara Wichmann dat PGB-zorgverleners, werkend op basis van de regeling dienstverlening aan huis, net als andere werknemers, recht hebben op toegang tot WW. De Centrale Raad van Beroep heeft dit oordeel bevestigd¹. De FNV is blij met deze uitspraak en doet een dringend beroep op de overheid om de wet aan te passen zodat PGB-zorgverleners wel toegang krijgen tot de WW. De FNV pleit daarbij ook voor volledige afschaffing van de Regeling Dienstverlening aan Huis en ratificatie van ILO-verdrag 189.

De uitspraak

De Centrale Raad komt expliciet terug van haar eerdere uitspraak uit 1996 en stelt dat pgb-zorgverleners die minder dan vier dagen per week werken niet mogen worden uitgesloten van WW. In Nederland hebben werknemers recht op socialezekerheidsregelingen zoals een WW-uitkering als ze onvrijwillig werkloos raken. Dat geldt voor alle werknemers behalve voor huishoudelijk werkers die minder dan vier dagen per week in een particulier huishouden werken. Daaronder vallen ook zorgverleners die betaald worden uit een persoonsgebonden budget. Omdat vooral vrouwen werken onder deze regeling zijn vooral vrouwen hiervan de dupe. De rechter en nu ook de Centrale Raad van Beroep vinden daarom dat de regeling die zorgwerkers uitsluit van socialezekerheidsregelingen neerkomt op indirecte discriminatie tegen vrouwen. Die mag van nu af aan niet meer toegepast worden. De uitspraak van de rechter kan gevolgen hebben voor zo'n 60.000 PGB zorgverleners. De uitspraak moet ertoe leiden dat PGB-zorgverleners niet langer uitgesloten dienen te worden van WW en dat de wet dus aangepast wordt.

¹ [Pgb-dienstverleners die minder dan 4 dagen per week werken mogen niet uitgesloten worden van WW \(rechtspraak.nl\)](https://rechtspraak.nl)

De FNV dringt erop aan dat PGB-zorgverleners inderdaad recht krijgen op WW, doorbetaling bij langdurige ziekte en andere vormen van sociale zekerheid. Daarnaast dringt de FNV erop aan om de gehele Regeling Dienstverlening aan Huis af te schaffen en ook andere huishoudelijk werkers volwaardige werknemersrechten te bieden.

Regeling Dienstverlening aan Huis en ILO Verdrag 189

Werknemers die werkzaamheden verrichten in en rond het huishouden (huishoudelijk werkers, zorgverleners, gastouders onder andere) vallen onder de Regeling Dienstverlening aan Huis². Deze regeling maakt het mogelijk om voor minder dan vier dagen per week iemand in dienst te nemen voor werk in en rondom huis. Wanneer iemand minder dan vier dagen werk verricht bij één huishouden, hoeft de opdrachtgever geen werkgeverslasten te betalen. Voor deze werknemers is er een uitzonderingsbepaling op toegang tot sociale zekerheid opgenomen in het Burgerlijk wetboek³. De werknemer is dan uitgesloten van delen van sociale zekerheid, zoals doorbetaling bij langdurige ziekte, opbouw ww. Wel moet de opdrachtgever minimaal het minimumloon en vakantiegeld betalen én de eerste zes weken ziekte. De FNV heeft zich hier altijd tegen verzet, omdat het onacceptabel is dat groepen werknemers, in het bijzonder vrouwen, verminderde sociale rechten hebben.

Eén van de redenen om deze Regeling in te voeren was om zwartwerk tegen te gaan, maar dit doel is niet duidelijk behaald. Vooral omdat een deel van het werk onder de Regeling Dienstverlening aan Huis gefinancierd wordt door publiek geld, zoals de PGB-zorgverleners, Alfahulpen en gastouders in de kinderopvang. Door deze Regeling is er in Nederland dus ook feitelijk geen sprake van zwartwerk in het huishoudelijk werk, maar is er eerder sprake van een 'grijs' gebied: de werknemer ontbeert sociale rechten, terwijl de opdrachtgever of werkgever buiten schot blijft.

De ILO heeft in 2011 een verdrag gesloten waarin alle huishoudelijk werkers volwaardige werknemersrechten krijgen (ILO-conventie 189⁴). Nederland heeft bij de ILO-conferentie wel voor dit verdrag gestemd, maar het verdrag tot op heden helaas nog niet geratificeerd. Andere Europese landen hebben het huishoudelijk werk inmiddels geformaliseerd, waardoor de positie van deze werknemers is verbeterd. Zo is er in België de Dienstencheque, in Zweden is er een fiscale aftrek en in Frankrijk een combinatie van een belastingteruggave en vouchers.

De Regeling Dienstverlening aan Huis biedt enige vorm van bescherming, maar veel te weinig. Buiten dat er nauwelijks toezicht wordt gehouden op het toepassen van deze Regeling door de Nederlandse Arbeidsinspectie, bleek ook tijdens de coronapandemie dat deze werknemers bijzonder kwetsbaar waren. Na het afkondigen van de eerste lockdown verloren velen van de ene op de andere dag hun werk, zonder recht op WW of ander sociaal vangnet. Sommigen verloren tot wel 80% van hun inkomsten en konden vaste lasten als huur en boodschappen niet meer betalen. De overheid kwam niet verder dan een oproep van toenmalig minister van Sociale Zaken, Wouter Koolmees, om de huishoudelijke hulp door te betalen.

² <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/dienstverlening-aan-huis>

³ art 7:655 lid 4 BW

⁴ https://www.ilo.org/global/standards/information-resources-and-publications/news/WCMS_220793/lang--en/index.htm

Migrant domestic workers

Omdat huishoudelijk werk in Nederland niet geformaliseerd is, is het werk waar een groot deel van de mensen zonder verblijfstatus in werken. Ze zijn daardoor kwetsbaar bij economische veranderingen en lopen een groter risico op onveilige werkomstandigheden en uitbuiting. Bij het formaliseren van huishoudelijk werk dient rekening gehouden te worden met deze groep en hen bescherming te bieden. De FNV wijst er ook op dat de regering van plan is om ILO-verdrag 190 te ratificeren. In dit verdrag is opgenomen dat ook informeel werkenden, waaronder migrant domestic workers, recht hebben op een werkvloer vrij van geweld en intimidatie en recht hebben op hulp en ondersteuning als zij hier toch mee te maken krijgen.

SER-verkenning Markt voor Persoonlijke dienstverlening

In 2020 publiceerde de SER een verkenning naar een 'Markt voor persoonlijke dienstverlening'⁵. Daarin werd geadviseerd om naar voorbeeld van andere Europese landen te onderzoeken hoe huishoudelijk werk formeel kan worden ingevoerd, waarbij sprake is van *decent work* en volwaardige toegang tot sociale zekerheid. In de verkenning zijn een aantal varianten van een formele markt voor persoonlijke dienstverlening in kaart gebracht. De centrale doelstelling van deze varianten is om de arbeidsrechtelijke positie van de huishoudelijk werkers te versterken, de dekkingsgraad van werknemers in de sociale zekerheid te vergroten en de kwaliteit van het werk te verhogen. Ook kan het formaliseren van huishoudelijk werk (in een markt voor persoonlijke dienstverlening) bijdragen aan werkgelegenheid aan de basis van de arbeidsmarkt en aan economische zelfstandigheid van vooral vrouwen.

Tot slot

Als minister zet u zich zeer in voor de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt en het vergroten van de arbeidsduur van vrouwen. Het gaat hier om een uitzondering in het Burgerlijk Wetboek waardoor werkenden, voornamelijk vrouwen⁶, die minder dan vier dagen bij een huishouden werken minder rechten hebben dan andere werkenden. Bovendien gaat het, naast de professionele zorg door PGB-zorgverleners, hier om maatschappelijk relevant werk dat anderen ook in staat kan stellen om (meer uren) te werken. Door huishoudelijk werk op een fatsoenlijke manier met goede arbeidsvoorwaarden en sociale zekerheid uit te kunnen besteden, blijft meer tijd over voor meer uren werk of mantelzorg. De FNV vraagt u dan ook met klem te werken aan het volledig afschaffen van de Regeling Dienstverlening aan Huis, zodat PGB-zorgverleners en andere huishoudelijk werkers, vooral vrouwen, dezelfde rechten krijgen als andere werknemers.

We gaan hier graag met u over in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Bas van Weegberg

Dagelijks bestuurder FNV

⁵ [Verkenning Markt voor persoonlijke dienstverlening in internationaal perspectief: varianten en denkrichtingen | SER](#)

⁶ [Huishoudelijk werkers zijn de stille kracht van de emancipatie. Maar juist nu zijn ze extra kwetsbaar - De Correspondent](#)